

Kabinet Zaštitnika	020/241-642
Savjetnici	020/225-395
Centrala	020/225-395
Fax:	020/241-642
E-mail:	ombudsman@t-com.me www.ombudsman.co.me

Broj: 01-45/23-5
Podgorica, 7.11.2023. godine
MB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG" br. 42/2011, 32/2014 i 21/17) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 53/14), nakon sprovedenog ispitnog postupka po pritužbi XX, daje

M I Š L J E N J E

I Uvod

1. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, obratio se pritužbom preko svoje braniteljke, pritvorenik XX iz Podgorice, podnoseći pritužbu na rad službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS) u Spužu. U pritužbi je, u bitnom, navedeno: da se podnositelj pritužbe nalazi u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija – Spuž, od 23.7.2023. godine, kada je lišen slobode zbog osnovane sumnje da je izvršio produženo krivično djelo teška krađa iz člana 240 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore; da je podnositelj pritužbe starije životne dobi i da boluje od teške bolesti – kancera i da ima i drugih težih medicinskih tegoba, zbog čega mu je potrebna posebna ljekarska pomoć; da u UIKS-u osim što nema adekvatnih uslova za pružanje ljekarske pomoći pritvorenim licima, uslovi u kojima boravi ovo pritvoreno lice, sa takvim teškim zdravstvenim znanjem su na vrlo niskom nivou; da mu nije pružena adekvatna medicinska pomoć u cilju liječenja istog od jedne od najtežih bolesti kakav je kancer; da je ovom licu neophodna hitna operacija kancera i da je isti pregledan u KCCG gdje je konstatovano da je potrebna hitna operacija; da isti i dalje nije operisan, te da na prijavu tegoba medicinaru u UIKS-u, uvijek dobije krajnje neumjesan i nepristojan odgovor od strane tih lica.

U pritužbi je dalje navedeno: da je navedenim postupanjem UIKS-a podnosiocu pritužbe povrijeđena ljudska prava i to pravo na liječenje, što je posebno propisano Evropskim zatvorskim pravilima, konkretno u članovima od 39 – 48.2 istih, te da su mu nesporno povrijeđena ljudska prava i prava zagarantovana Evropskim zatvorskim pravilima.

Uz pritužbu, podnositelj pritužbe je, preko svoje punomoćnice, dostavio i nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke, navodeći da u postupku pred institucijom Zaštitnika, prilikom odlučivanja da li su osnovna ljudska prava ovog lica povrijeđena, bi trebalo cijeniti i ovaj nalaz.

II Postupanje Zaštitnika

2. U cilju utvrđivanja relevantnih činjenica i okolnosti, predstavnici Zaštitnika su dana 20. januara 2023. godine posjetili Istražni zatvor u Spužu, kako bi obavili razgovor sa podnosiocem pritužbe, međutim isti je u vrijeme obilaska bio odveden u Sud.

2.1. Predstavnici Zaštitnika su 7. februara 2023. godine ponovo posjetili Istražni zatvor u Spužu i sa podnosiocem pritužbe obavili povjerljiv razgovor, u kojem je podnositac u bitnom naveo: da je lišen slobode zbog sumnje da je izvršio krivično djelo teške krađe; da je starije životne dobi, 68. godina; da je bio smješten u prizemlju sa još jednim zatvorenikom; da se sada nalazi na drugom spratu Istražnog zatvora, u sobi L5 sa još 9 pritvorenih lica; da se žali na prenatrpanost u sobi i prisustvo više kreveta na tri sprata; da su pritvorena lica prema njemu korektna i da ne želi da napusti tu sobu, međutim smatra da je u sobi dovoljan broj po 5-6 zatvorenika; da je molio zatvorskog doktora da zadrži terapiju kod sebe, tačnije tablete-tritace za krvni pritisak, ali mu je ukazano od strane istog da nije dozvoljeno zadržavanje terapije u sobama, zbog zloupotreba i slično, već da istu dijeli medicinski tehničar uz pratnju službenika obezbjeđenja, te da drugih primjedbi nema.

Pritvorenik je prilikom ove posjete dao saglasnost za postupanje u konkretnom slučaju.

2.2. Zaštitnik je u skladu sa članom 35 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", broj 42/11, 32/14 i 021/17) aktom br. 01-45/23-3 od 8.2.2023. godine, zatražio od UIKS-a izjašnjenje povodom navoda iznesenih u pritužbi.

2.2.1. Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je aktom UKD-br. 131 od 17. februara 2023. godine, dostavila izjašnjenje u kojem je navedeno: da se pritvorenik XX nalazi u pritvoru u Istražnom zatvoru, po rješenju Osnovnog suda u Podgorici Kri.br. 449/22 od 29.7.2022. godine, zbog krivičnog djela teška krađa iz člana 240 KZ CG; da je protiv pritvorenika XX podignuta optužnica i da je rješenjem Osnovnog suda u Podgorici Kv.br. 35/23 od 13.1.2023 godine, produžen pritvor do dalje odluke suda; da je po prijemu u Istražni zatvor pritvorenik XX bio smješten u prostoriju namijenjenu za izolaciju pritvorenika, u cilju prevencije unosa i širenja korona virusa, tačnije 10 dana; da nakon isteka izolacije, od 8.8.2022. godine do 6.12.2022. godine imenovani pritvorenik je boravio u dvokrevetnoj sobi D2 na prizemlju, sa još jednim pritvorenim licem; da, kako se ukazala potreba da se soba D2 koristi kao jednokrevetna soba u koju će iz razloga bezbjednosti biti smješteno po jedno pritvoreno lice, to je bilo neophodno premjestiti pritvorenata lica smještana u ovoj sobi u druge sobe; da je iz navedenih razloga, dana 6.12.2022 godine pritvorenik XX premješten u sobu L1 na prvom spratu, u kojoj je u tom periodu boravilo još 7 pritvorenih lica; da s obzirom da se u navedenoj sobi pritvorenik XX, zbog starosne strukture, nije mogao uklopiti sa ostalim pritvorenim licima, dana 28.12.2022. godine isti je prebačen u sobi L5 na drugom spratu; da u sobi L5 na drugom spratu, u periodu od 28.12.2022. godine do 15.2.2023. godine, pritvorenik XX bio smješten sa još 8 pritvorenika, odnosno da je u toj sobi boravilo ukupno 9 lica, te da od 15.2.2023. godine u ovoj sobi, u kojoj se i dalje nalazi pritvorenik XX, boravi ukupno 7 pritvorenih lica.

Dalje je navedeno: da u odnosu na broj pritvorenika koji su boravili u istoj sobi, smatraju neophodnim istaći da je takva situacija uslovljena nedovoljnim smještajnim kapacitetom u odnosu na ukupan broj pritvorenika u Istražnom zatvoru; da kada je u pitanju smještaj lica, neophodno je istaći da se u istu prostoriju ne mogu smjestiti lica za koja postoji osnovana sumnja da su učestvovala u izvršenju istog krivičnog djela, ni lica koja su na izvršavanju kazne sa licima u pritvoru; da je pritvorenička soba L5 na drugom spratu površine 26m²; da je opremljena sa 4 kreveta od kojih su tri kreveta dvospratna, a jedan krevet trospatni, što znači da u sobi ima ukupno 9 ležajeva; da u odnosu na ovu okolnost, niko od pritvorenih lica u navedenoj sobi ne koristi treći sprat, već da je isti ostavljen u sobi po molbi pritvorenih lica kako bi služio za odlaganje ličnih stvari te da je povodom podnešene pritužbe, obavljen razgovor sa podnosiocem dana 15.2.2023. godine, te da je isti izjavio da nema primjedbi na uslove boravka u sobi L5, kao ni drugih primjedbi, što je zatim naveo u svojoj pisanoj izjavi (koja je dostavljena u prilogu).

Takođe je navedeno da u odnosu na navode iz pritužbe pritvorenika XX koji se odnose na to da mu nije odobreno da terapiju – tablete Tritace za krvni pritisak zadrži kod sebe u sobi, ističu da pritvorenim i osuđenim licima iz razloga sprječavanja eventualne zloupotrebe ili neadekvatnog korišćenja nije dozvoljeno da propisanu terapiju drže kod sebe u sobi; da u skladu sa Uputstvom o zdravstvenoj zaštiti

zatvorenika (osuđenih i pritvorenih lica), dijeljenja peroralne terapije vrši dežurni medicinski tehničar u organizacionim jedinicama UIKS-a po prethodno utvrđenom redosledu, koji određuje načelnik, a na osnovu terapijske liste propisane i potpisane od strane zatvorskog ljekara, te da je uvidom u medicinsku dokumentaciju utvrđeno da se pritvoreniku XX redovno odrinira propisana terapija.

2.3. Radi boljeg sagledavanja uslova u kojima boravi pritvoreno lice, dana 28.2.2023. godine, predstavnici Zaštitnika su ponovo obavili posjetu Istražnom zatvoru u Spužu, i obišli prostoriju u kojoj boravi pritvorno lice.

U momentu obilaska u prostoriji se nalazilo 9 pritvorenika, postavljeno je bilo ukupno 10 kreveta i pojedini kreveti su bili na tri sprata. Dimenzije prostorije su bile 4.49 dužina, 5.37 širina i 3.20 visina. Takođe, sačinjen je foto elaborat prostorije.

2.4. Zaštitnik je u skladu sa članom 35 stav 3 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", broj 42/11, 32/14 i 021/17) aktom br. 01-45/23-6 od 3.1.2023. godine, zatražio od UIKS-a dopunu izjašnjenja kao i cijelokupnu medicinsku dokumentaciju podnosioca pritužbe.

2.4.1. Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je dostavila akt br. UKD-br. 131/1 od 30. marta 2023. godine, u kojem navode da u prilogu akta dostavljaju izjavu podnosioca pritužbe u kojoj navodi da nema problema u sobi u kojoj je smješten, te da ne želi da bude izmješten u drugu pritvoreničku sobu sa manjim brojem pritvorenih lica.

Uz akt je dostavljena dokumentacija i to: izjava prtvirenog lica XX od 3.3.2023. godine, zavedena pod br. IZ-N 258/20 kao i njegov zdravstveni karton.

III Utvrđene činjenice

3. Na osnovu dostavljenje pritužbe, dodatnog obaveštenja advokata podnosioca pritužbe uz koje je dostavljen nalaz sudskomedicinskog vještačenja za podnosioca pritužbe K.br.615/22, razgovora sa podnosiocem pritužbe, obilaska sobe u kojoj boravi podnositelj pritužbe kao i iz izjašnjenja Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, utvrđeno je:

- da se podnositelj pritužbe nalazi u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija od 29.7.2023.godine, po Rješenju Osnovnog suda u Podgorici Kri.br. 449/22 od 29.07.2022. godine;
- da je protiv podnosioca pritužbe podignuta optužnica i da je Rješenjem Osnovnog suda u Podgorici Kv.br. 35/23 od 13.1.2023. godine, pritvor produžen do dalje odluke Suda;
- da je po prijemu u UIKS podnositelj pritužbe bio smješten u prostoriju namijenjenu za izolaciju pritvorenika, u cilju preveniranja unosa i širenja korona virusa, u trajanju od 10 dana;
- da je nakon isteka izolacije, od 8.8.2022. godine do 6.12.2022. godine, imenovani pritvorenik boravio u dvokrevetnoj sobi D2 na prizemlju, sa još jednim pritvorenim licem;
- da je 6.12.2022. godine podnositelj pritužbe premješten u sobu L1 na prvom spratu, u kojoj je u tom periodu boravilo još sedam pritvorenih lica;
- da je dana 28.12.2022. godine premješten u sobu L5 na drugom spratu, u kojoj se i dalje nalazi;
- da se u momentu obilaska predstavnika institucije Zaštitnika podnositelj pritužbe nalazio na drugom spratu Istražnog zatvora, u sobi L5 sa još 9 pritvorenika;
- da se u prostoriji nalazilo 10 kreveta i da su pojedini kreveti na tri sprata;
- da su dimenzije sobe u kojoj boravi podnositelj pritužbe dužina 4.49, širina 5.37 i visina 3.20 metara;
- da je u periodu od 28.12.2022. godine do 15.2.2023. godine, podnositelj pritužbe bio smješten sa još osam pritvorenika;
- da od 15.2.2023. godine, u toj sobi, gdje se i dalje nalazi podnositelj pritužbe, boravi ukupno 7 lica;

- da je glavni zatvorski inspektor Istražnog zatvora, dana 15.2.2023. godine, obavio razgovor sa podnosiocem pritužbe;
- da je podnositac pritužbe tada izjavio da nema primjedbi na uslove boravka u sobi L5, kao ni drugih primjedbi, što je i naveo u svojoj izjavi IZ-N br. 217;
- da je podnositac pritužbe, nakon razgovora sa načelnikom i zapovjednikom, izjavio da nema nikakvih problema u sobi u kojoj se nalazi i da je soba higijenski i tehnički u dobrom stanju, o čemu je sačinio izjavu koja je zavedena pod brojem IZ-N 258/20 od 3.3.2023. godine;
- da se podnosiocu pritužbe redovno ordinira propisana terapija, što se utvrđuje iz izjašnjenja načelnice zdravstvene službe SZZ 71/2023 od 16.2.2023. godine i uvidom u terapijske liste;
- da je u nalazu vještaka za oblast sudske medicine K.br.615/22 konstatovano „da se radi o hroničnim oboljenjima koja su sumarno teška i trajno narušila zdravstveno stanje podnosioca pritužbe“;
- da je od strane zdravstvene službe u UIKS-u podnositac pritužbe imao redovne pregledе što se utvrđuje uvidom u izvještaje od: 8.8.2022. godine, 26.9.2022. godine, 7.10.2022. godine; 19.10.2022. godine, 27.10.2022. godine kada je i da je dat uput od strane UIKS-a za radiološku dijagnostiku, 9.11.2022. godine, 12.10.2022. godine; 17.10.2022. godine, 16.11.2022. godine; 25. i 26.11.2022. godine, 8.12.2022. godine; 12.12.2022. godine, 25.12.2022. godine, 17.1.2023. godine i 1.3.2023. godine;
- da je podnositac pritužbe bolnički liječen 20. – 25.12.2022. godine na odjeljenju za ortopediju u KCCG, kada mu je i izvedena operativna intervencija uklanjanja tumorozne promjene u predjelu desnog femura;
- da je 26.12.2022. godine kada je od strane KCCG data uputnica za patološko-histološki pregled nakon čega je dobio uput za ljekara specijalisti za patologiju, 28.12.2022. godine;
- da je nakon te intervencije, u otpusnoj listi konstatovano da je pacijent dobrog opšteg stanja i da se opušta u stacionar UIKS-a uz konstataciju da treba nastaviti sa započetom fizikalnom rehabilitacijom i dje je data terapija podnosiocu pritužbe;
- da je licu ordinirana terapija i da je bio previjan u UIKS-u, što se utvrđuje u uvidom u karton date terapije, gdje su evidentirani datumi kada je lice previjano odnosno kada mu jedata terapija;
- da je podnositac pritužbe imao pregledе prije nego što mu je određen pritvor, što se zaključuje iz medicinske dokumentacije koja je sastavni dio zdravstvnog kartona podnosioca pritužbe u UIKS-u, i to: ljekara specijaliste urologije, br. protokola 3338 od 13.5.2021. godine, br. protokola 3991 od 8.6.2021. godine, br protokola 2363 od 18.6.2021. godine, br. protokola 4330 od 21.6.2021. godine, br. protokola 4991 od 16.7.2021. godine, ljekara interniste br. protokola 3374 od 12.5.2021. godine, br. protokola 4189 od 16.6.2021. godine, ljekara spec.kardiologa 9.6.2021. godine, ljekara oftamologa od 25. i 26.7.2022. godine kao i Specijaliste radiologa br. protokola 771 od 21.2.2022. godine.

IV Relevantno pravo

Domaće pravo

4. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 od 25.10.2007, 038/13 od 02.08.2013) propisuje:

“Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.” (član 17)

“Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je samostalan i nezavisani organ koji preduzima mјere za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda vrši funkciju na osnovu Ustava, zakona i potvrđenih međunarodnih ugovora, pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti”. (član 81)

5. Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017) propisuje:

„Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjim ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, kao i mjere za spriječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.“ (član 2);

„Zaštitnik ima pravo da sa licima koja su lišena slobode razgovara bez prisustva službenih lica.“ (član 24);

„Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj inicijativi.“ (član 28 stav 1)

„Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.“ (član 41).

6. Pravilnik o bližem načinu izvršavanja pritvora ("Službeni list Crne Gore", br. 042/12 od 31.07.2012) propisuje:

„Pritvorena lica smještaju se u jednokrevetne i višekrevetne prostorije.

U jednokrevetne prostorije smještaju se pritvorena lica neposredno po prijemu u zatvor.

U jednokrevetne prostorije smještaju se i pritvorena lica iz razloga bezbjednosti, iz zdravstvenih razloga ili na lični zahtjev.

Prostorije u koje se smještaju pritvorena lica ne smiju biti vlažne i moraju biti površine najmanje 8 m².

Prostorije moraju biti osvijetljene, provjetrene i zagrijane.

Zagrijavanje prostorija, po pravilu, vrši se od 1. novembra do 1. aprila.

Zavisno od klimatskih uslova, može se odrediti i drugi datum početka i prestanka zagrijavanja prostorija.“ (član 11)

„Zdravstvena zaštita pritvorenim licima pruža se u ambulanti zatvora i u specijalnoj bolnici Zavoda.

Ako u Zavodu ne postoje uslovi za uspješno liječenje određene bolesti, zatvorski doktor će uputiti pritvoreno lice u javnu zdravstvenu ustanovu u kojoj postoje odgovarajući uslovi.

U slučaju iz stava 2 ovog člana zatvorski doktor o tome odmah obavještava lice koje rukovodi zatvorom i predsjednika suda koji je ovlašćen da vrši nadzor nad pritvorenim licima.“ (član 16)

„Službenik obezbjeđenja - šef smjene organizuje prijem terapije svakom pritvorenom licu pojedinačno, i zajedno sa medicinskim tehničarem kontroliše da li se terapija pravilno koristi.

Dijeljenje terapije pritvorenim licima vrši se u terminima koje odredi zatvorski doktor.

Za pritvoreno lice koje ne uzima ili odbija da uzima terapiju koja mu je određena, medicinski tehničar upisuje u terapijsku listu razlog neuzimanja ili odbijanja terapije i dostavlja je zatvorskom doktoru koji odlučuje o ukidanju, odnosno nastavljanju uzimanja terapije.“ (član 22)

„Pritvoreno lice ima pravo da podnese usmenu ili pismenu pritužbu licu koje rukovodi zatvorom, ako smatra da su povrijeđena njegova prava.

Ako je pritvoreno lice nepismeno, službenik obezbjeđenja je dužan da njegovu pritužbu uzme na zapisnik.

Pritužba se, bez odlaganja, dostavlja licu koje rukovodi zatvorom.“ (član 65)

Međunarodno pravo

7. Evropska konvencija o ljudskim pravima:

“Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.“ (član 3)

8. Evropska zatvorska pravila, Dodatak Preporuci Rec (2006)2 - Dio II:

Zdravstvena zaštita

39. Zatvorska uprava vodi računa o zdravlju svih zatvorenika pod njenim nadzorom.

Organizacija zdravstvene zaštite u zatvoru

40.1 Zdravstvena služba u zatvoru organizuje se u tesnoj vezi s opštom zdravstvenom službom zajednice ili države.

40.2 Zdravstvena politika u zatvorima treba da bude sastavni dio i u skladu sa nacionalnom zdravstvenom politikom.

40.3 Zatvorenici treba da imaju pristup zdravstvenim službama u zemlji bez diskriminacije po osnovu njihovog pravnog statusa.

40.4 Zdravstvena služba u zatvoru mora nastojati da otkrije i lijeći fizičke ili psihičke bolesti ili nedostatke od kojih zatvorenik boluje.

40.5 Sve neophodne medicinske, hirurške i psihijatrijske usluge koje u svrhu liječenja postoje u zajednici moraju biti na raspolaganju i zatvorenicima u svrhu liječenja.

41.1 U svakom zatvoru postojaće najmanje jedan kvalifikovani ljekar opšte prakse.

41.2 Obezbijediće se da u svakom trenutku ljekar bude na raspolaganju bez odlaganja u hitnim slučajevima.

41.3 U slučajevima kada zatvori nemaju stalno zaposlenog ljekara, honorarno će se angažovati ljekar da redovno vrši posjete.

41.4 Svaki zatvor imaće osoblje koje je odgovarajuće obučeno za zdravstvenu zaštitu.

41.5 Svakom zatvoreniku obezbijediće se usluge kvalifikovanog stomatologa i oftalmologa.

42.1 Ljekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran tom ljekaru, pregledaće svakog zatvorenika odmah nakon prijema osim kada to očigledno nije potrebno.

42.2 Ljekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran tom ljekaru, pregledaće svakog zatvorenika ukoliko je to zatraženo prilikom njegovog otpuštanja i pregledanje zatvorenike kada je to potrebno.

42.3 Kod pregleda zatvorenika ljekar ili kvalifikovan medicinski tehničar koji je odgovoran tom ljekaru, obratiće posebnu pažnju:

- a. postupanju u skladu s uobičajnim pravilima ljekarske etike i poverljivosti odnosa;
- b. dijagnosticiranju fizičkih ili duševnih oboljenja i preduzimanju svih mjera potrebnih za liječenje istog ili za nastavak liječenja koje je u toku;
- c. evidentiranju i izvještavanju nadležnih organa o bilo kom znaku ili indikaciji da se sa zatvorenicima postupa nasilno; (...)

43.1 Ljekar je zadužen za brigu o fizičkom i mentalnom zdravlju zatvorenika i primaće, u skladu s uslovima i učestalosti koja je na nivou standarda zdravstvene zaštite u zajednici, sve bolesne zatvorenike, sve koji se prijave da su bolesni ili povrijeđeni kao i svakog zatvorenika kome se poklanja specijalna pažnja.

43.2 Ljekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran tom ljekaru, poklanja posebnu pažnju zdravlju zatvorenika koji su u samici, vrši dnevne vizite takvim zatvorenicima i na njihov zahtjev ili zahtjev zatvorskog osoblja pruža pomoć i liječenje bez odlaganja.

46.1 Bolesni zatvorenici kojima je potrebno specijalističko liječenje premestiće se u specijalne institucije ili civilne bolnice, ukoliko takvo liječenje nije moguće obezbijediti u zatvoru.

46.2 Ukoliko zatvorski sistem ima sopstvene bolničke kapacitete, isti će imati primjerenu opremu i osoblje radi pružanja odgovarajuće nege i liječenja zatvorenicima koji su im upućeni.

Smještaj

96. „Pritvorenicima, u mjeri u kojoj je to moguće, biće data mogućnost smještaja u pojedinačnim celijama, osim kada mogu imati koristi od zajedničkog smještaja sa drugim pritvorenicima ili ukoliko sud ne donese odluku o posebnim uslovima smeštaja određenog pritvorenika.“

9. Standardi Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja (CPT) – CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2006- Izvod iz 2. Opšteg izveštaja [CPT/Inf (92) 3] propisuju:

“Prenatrpanost je pitanje koje direktno spada u mandat CPT-a. Sve službe i aktivnosti unutar zatvora će trpeti štetu ukoliko se taj zatvor mora pobrinuti za veći broj zatvorenika nego što je bilo predviđeno

da smesti; ukupan kvalitet života u toj instituciji će biti pogoršan, možda čak i u značajnoj meri. Štaviše, stepen prenatrpanosti u nekom zatvoru ili u nekom njegovom delu može biti toliki da je već po sebi nečovečan ili ponižavajući sa fizičke tačke gledišta..“ (paragraf 46)

10. Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT):

Životni prostor po zatvoreniku u zatvorskim ustanovama: CPT standardi CPT/Inf (2015) 44 propisuju: “Minimalni standard ličnog životnog prostora prema CPT-u 9. CPT je 1990. razvio osnovni standard za minimum životnog prostora koji zatvoreniku treba dodijeliti u ćeliji. • 6 m² životnog prostora u jednokrevetnoj ćeliji; • 4 m² životnog prostora po zatvoreniku u višekrevetnoj ćeliji. Kao što je CPT razjasnio prethodnih godina, minimum životnog prostora ne treba da uključuje sanitarni čvor u ćeliji. Posljedično, ćelija za jednog zatvorenika treba da ima 6 m² plus prostor potreban za sanitarni čvor (obično 1 m² do 2 m²). Isto tako, prostor koji zauzima sanitarni čvor treba da bude isključen iz proračuna od 4 m² po osobi u ćelijama za više zatvorenika. Dalje, u svakoj ćeliji u kojoj je smješteno više od jednog zatvorenika, sanitarni čvor treba da bude potpuno odvojen. Uz to, CPT smatra da svaka ćelija koja se koristi za smještaj zatvorenika mora imati barem 2 m između zidova ćelije i 2,5 m između poda i tavanice.“ (paragraf 9, 10 i 11).

11. Novi standardi Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT-a) u pogledu izdržavanja kazne zatvora (CPT/Inf(2001)16-part):

„U više zemalja koje je posetio CPT, naročito u srednjoj i istočnoj Evropi, zatvorenici su često smešteni u velikim spavaonicama u kojima se nalazi sve ono što je neophodno za svakodnevne potrebe, tj. prostor za spavanje i dnevne aktivnosti i sanitarni čvorovi. CPT ne odobrava takav princip smeštaja u zatvorima zatvorenog tipa, naročito kada, kao što je često slučaj, u takvim spavaonicama ima previše zatvorenika koji borave u nezdravim uslovima. Nema sumnje da različiti faktori, uključujući i one kulturne prirode, utiču da nekim zemljama više odgovara smeštaj u velikim sobama, umesto pojedinačnih ćelija. Ne može se, međutim, reći mnogo u odbranu, a mnogo se može reći protiv, organizacije u kojoj desetine zatvorenika žive i spavaju u zajedničkoj spavaonici.“ (paragraf 29)

12. Standardi Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja (CPT) – CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2006- Izvod iz 2. Opšteg izveštaja [CPT/Inf (92) 3] propisuju:

“Prenatrpanost je pitanje koje direktno spada u mandat CPT-a. Sve službe i aktivnosti unutar zatvora će trpeti štetu ukoliko se taj zatvor mora pobrinuti za veći broj zatvorenika nego što je bilo predviđeno da smesti; ukupan kvalitet života u toj instituciji će biti pogoršan, možda čak i u značajnoj meri. Štaviše, stepen prenatrpanosti u nekom zatvoru ili u nekom njegovom delu može biti toliki da je već po sebi nečovečan ili ponižavajući sa fizičke tačke gledišta..“ (paragraf 46)

13. Vodič za sudsku praksu Evropske konvencije o ljudskim pravima - Prava zatvorenika propisuje¹:

“Sud je često pozvan da odluči po pritužbama koje se odnose na kršenje člana 3 Konvencija zbog nedovoljno ličnog prostora dodijeljenog zatvorenicima, prvenstveno u vezi sa ćelijama za više stanara. Sud je u više navrata naglašavao da prema članu 3. ne može odrediti, jednom za svagda, određeni broj kvadratnih metara koji treba dodijeliti pritvoreniku koji bi bio u skladu sa Konvencijom. Zaista, Sud je smatrao da nekoliko drugih relevantnih faktora, kao što su trajanje pritvora, mogućnosti za vježbanje na otvorenom i fizičko i psihičko stanje pritvorenika, igraju važnu ulogu u odlučivanju o tome da li će uslovi pritvora zadovoljavati garancije člana 3 (Muršić protiv Hrvatske [Vv], 2016., st. 103; vidi takođe Samaras i drugi protiv Grčke, 2012, st. 57; Varga i drugi protiv Mađarske, 2015, st. 76).

Ipak, ekstremni nedostatak prostora u zatvorskim ćelijama ima veliku težinu kao aspekt koji treba uzeti u obzir računa u svrhu utvrđivanja da li su bili sporni uslovi pritvora „ponižavajuće“ u smislu člana 3.

¹ https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Prisoners_rights_ENG

Konvencije (Orchowski protiv Poljske, 2009., st. 122; Ananyev i drugi protiv Rusije, 2012, st. 143)". (paragraph 28)

"U predmetu Muršić protiv Hrvatske [Vv], 2016., st. 136-141, Sud je pojasnio svoj pristup pritužbama u vezi neadekvatne raspodjela ličnog prostora u višekrevetnim smještajima zatvorenika. To potvrđio preovlađujući standard u svojoj sudskoj praksi od 3 m² podne površine po pritvoreniku u višekrevetnom smještaju kao relevantni minimalni standard prema članu 3. Konvencije. Kada lični prostor koji je na raspolaganju pritvoreniku padne ispod 3 m² površine u višekrevetnim smeštajima u zatvorima, nedostatak ličnog prostora se smatra toliko ozbiljnim da javlja se jaka prepostavka o povredi člana 3. Teret dokazivanja je na tuženoj Vladi koja bi, međutim, mogla pobiti tu prepostavku pokazujući da ih ima faktora koji su u stanju da adekvatno nadoknade oskudnu alokaciju ličnog prostora". (paragraph 29)

"Snažna pretpostavka o povredi člana 3. obično se može pobiti samo ako su kumulativno ispunjeni sljedeći faktori:

- Smanjenje potrebnog minimalnog ličnog prostora od 3 m² je kratko, povremeno i manja;
- takva smanjenja su praćena dovoljnom slobodom kretanja van ćelije i adekvatne aktivnosti van ćelije;
- podnositelj predstavke je zatvoren u onome što je, kada se posmatra generalno, odgovarajući pritvorski objekat i nema drugih otežavajućih aspekata uslova u njegovog ili njenog pritvora". (paragraf 30)

"U slučajevima kada je zatvorska ćelija – veličine od 3 do 4 m² ličnog prostora po zatvorenik – u pitanju, prostorni faktor ostaje važan faktor u ocjeni Suda o adekvatnost uslova pritvora. U takvim slučajevima će se utvrditi povreda člana 3 kada je faktor prostora povezan sa drugim aspektima neprikladnih fizičkih uslova pritvora na, posebno pristup vježbanju na otvorenom, prirodno svjetlo ili vazduh, dostupnost ventilacije, adekvatnost sobne temperature, mogućnost privatnog korištenja WC-a, te poštovanje osnovnih sanitarnih - higijenskih uslova." (paragraf 31)

"Kada pritvorenik raspolaze sa više od 4 m² ličnog prostora u smještaju za više osoba u zatvoru i kada se stoga ne postavlja pitanje ličnog prostora, drugi ostali aspekti fizičkih uslova pritvora ostaju relevantni za Sud, procjena adekvatnosti uslova pritvora podnosioca predstavke prema članu 3. Konvencije." (paragraf 32)

"Komitet za prevenciju torture i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja („CPT“) ima značajnu ulogu u praćenju uslova pritvora i standarda koje u tome razvija u vezi sa tim. Sud je naglasio da prilikom odlučivanja u predmetima koji se tiču uslova pritvora i dalje pazi na te standarde i na njihovo poštovanje od strane država ugovornica." (paragraf 33)

"Što se tiče metodologije za izračunavanje minimalnog ličnog prostora dodijeljenog pritvoreniku u višekrevetnom smještaju, Sud se oslanja na metodologiju CPT-a prema kojoj sanitarni čvor u ćeliji ne treba računati u ukupnu površinu oblasti ćelije. S druge strane, proračun raspoložive površine u ćeliji uključuje prostor koji zauzima namještaj. Ono što je bitno u ovoj procjeni jeste da li su pritvorenici imali mogućnost da se normalno kreću unutar ćelije (Muršić protiv Hrvatske, 2016., st. 114; vidi i Lautaru i Seed protiv Grčke, 2020, § 54, gde se čajna kuhinja uračunata u ukupnoj površini ćelije)." (paragraph 34)

"Štaviše, u Muršiću, st. 127-128, Sud je pojasnio metodologiju za svoju ocjenu uslovi pritvora. Sud je posebno naglasio da posebno vodi računa o objektivnim poteškoćama koje podnosioci predstavke doživljavaju u prikupljanju dokaza kako bi potkrijepili svoje tvrdnje o uslovima njihovog pritvora. Međutim, podnosioci zahtjeva moraju dati detaljan i dosljedan izvještaj o činjenicama na koje se žale. U određenim slučajevima aplikanti su u mogućnosti da obezbijede barem neke dokaze u prilog svojim pritužbama. Sud je kao dokaz uzeo, na primjer, pismene izjave drugih zatvorenika ili, ako je moguće, fotografije koje su dali podnosioci predstavke u prilog njihovim optužbama." (paragraf 35)

"Kada se napravi vjerodostojan i razumno detaljan opis navodnih ponižavajućih uslova pritvora, koji predstavljaju prima facie slučaj zlostavljanja, teret dokazivanja se prelazi na tuženu Vladu koji jedina ima pristup informacijama koje mogu potvrditi ili opovrgavajući ove navode. Od njih se posebno traži da prikupe i podnesu relevantne dokumente i daju detaljan izvještaj o uslovima pritvora podnosioca predstavke. Relevantne informacije od drugih međunarodnih tijela, kao što je CPT, o uslovima

pritvora, kao i nadležnih državnih organa i institucija, takođe informišu o odluci Suda po ovom pitanju.” (paragraph 36)

14. Evropski sud za ljudska prava, Bigović protiv Crne Gore. Predstavka br. 48343/16 i u predmetu Bulatović protiv Crne Gore, Evropski sud je takođe utvrdio kršenje člana 3. I ovom prilikom ESLJP je ponovio da član 3 propisuje obavezu da: „država obezbijedi da zatvorenici budu pritvoreni u uslovima koji su u skladu sa poštovanjem ljudskog dostojanstva, da ih način i metod izvršenja mjere ne podvrgavaju bolu i teškoćama intenziteta koji premašuje neizbjegjan nivo patnje koji je svojstven lišenju slobode i da, s obzirom na praktične zahtjeve zatvaranja, njihovo zdravlje i dobrobit budu adekvatno obezbijeđeni.“

15. Evropski sud za ljudska prava u predmetu Ananyev i drugi protiv Rusije 10. januar 2012.² U ovom slučaju radilo se o pritužbi podnosiča predstavke da su zatočeni u nečovečnim i ponižavajućim uslovima u pritvorskim jedinicama dok čekaju početak suđenja u krivičnom postupku. Podnosioci predstavke su se naročito žalili da su primorani da borave u pretrpanim ćelijama i da praktično nisu mogli da dobiju nikakvo poboljšanje uslova pritvora niti bilo kakav oblik kompenzacije. ESLJP je stao na stanovište da su podnosioci predstavke bili podvrgnuti nečovečnom i ponižavajućem postupanju, čime je prekršen član 3. Konvencije (Zabrana nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja). ESLJP je naročito istakao da su podnosioci predstavke imali u ćelijama u kojima su boravili na raspolaganju po nešto manje od 1,25 kvadratnih metara, odnosno manje od dva kvadratna metra ličnog prostora, kao i da je broj pritvorenika u jednoj ćeliji znatno premašivao broj postelja koje su se tu nalazile. Pored toga, podnosioci predstavke su bili primorani da sve vreme provode u tim ćelijama, izuzev jednosatnog perioda koji je bio određen za boravak na otvorenom. U tim pretrpanim uslovima oni su jeli i koristili sanitарне prostorije; naročito je drugi podnosič predstavke u takvim uslovima proveo više od tri godine.

V ZAKLJUČNA OCJENA

16. Pritvorenik XX, obratio se pritužbom preko svoje braniteljke, instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u kojoj je iznio pritužbu na rad službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, na uslove boravka u UIKS-u, kao i na zdravstvenu zaštitu. Uz pritužbu podnosič je dostavio naknadno nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke.

17. U razgovoru sa predstvincima Institucije Zaštitnika, podnosič pritužbe je iznio navode u kojima se žali na prentranost sobe u kojoj se trenutno nalazi i na to da mu nije odobreno da zadrži terapiju kod sebe, tačnije tablete Tritace za krvni pritisak, te drugih primjedbi nije imao.

Prilikom naknadnog obilaska sobe u kojoj boravi podnosič pritužbe, Zaštitnik je ustanovio da se u sobi sa 10 kreveta nalazi 9 lica. Takođe, utvrđeno je da je soba ukupne površine oko $24,5 \text{ m}^2$, ne uključujući sanitarni čvor. U konkretnom slučaju, površina prostora po jednom pritvoreniku je iznosila $2,72\text{m}^2$. Zaštitnik zapaža da, uzimajući u obzir da se u tom momentu nalazilo 9 lica u sobi, lični prostor po jednom pritvoreniku iznosi oko $2,72\text{m}^2$, uključujući u taj prostor namještaj koji se nalazi u sobi, a koji je neophodan radi svakodnevnog funkciranja pritvorenika.

² https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/FS_Detention_conditions_SRP

18. Zaštitnik ukazuje na minimalni standard Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)³ koji za minimum životnog prostora koji zatvoreniku treba dodijeliti u ćeliji propisuje 6m² životnog prostora po zatvoreniku u višekrevetnoj ćeliji.

19. Uvidom u izjašnjenje UIKS-a UKD-BR.131, zapaženo je da je navedeno da je podnositac pritužbe boravio u sobi L5, gdje ih je ukupno bilo 9 pritvorenih lica, u periodu od 28.12.2022. godine, do 15.2.2023. godine, te da od 15.2.2023. godine u toj sobi boravi 7 lica.

Mađutim, kako je gore već navedeno (vidi poglavlje 2.3.), predstavnici Zaštitnika su obavili obilazak sobe L5 i u tom momentu zatekli stanje koje ne odgovara navodima iz izjašnjenja UIKS-a koji se odnose na broj lica u sobi, kojem navodu Zaštitnik nije mogao pokloniti vjerodostojan.

20. Zaštitnik je više puta utvrđivao prenatrpanost Istražnog zatvora⁴, iz kojeg razloga nije bilo moguće da se pritvorenicima obezbijedi šetnja od dva sata kako je to propisano članom 31 Pravilnika o bližem načinu izvršavanja pritvora⁵. Uzimajući u obzir ovu činjenicu i pod pretpostavkom da ni u konkretnom slučaju nije drugačije, koji zaključak se čvrsto oslanja na dosadašnja zapažanja i Mišljenja Zaštitnika kada je u pitanju šetnja na otvorenom prostoru⁶, kao i na izjašnjenje UIKS-a UKD-br. 131 od 17. februara 2023. godine u kojem nijesu naveli okolnosti kao što je period šetnje, koji bi kumulativno sa drugim faktorima bio od uticaja na konačnu ocjenu uslova boravka podnosioca pritužbe u sobi, Zaštitnik smatra da boravak podnosioca pritužbe u sobi u Istražnom zatvoru, nije u skladu sa minimalnim propisanim standardima CPT-a.

22. Daje, uvidom u dostavljenu dokumentaciju od strane UIKS-a, konkretno u dodatnu izjavu podnosioca pritužbe IZ-N 217/20 od 22.2.2023. godine, konstatuje se da je podnositac izjavio da se trenutno nalazi u sobi L5, sa još 6 lica, te da ne želi da promijeni sobu iako mu je ponudjena ta mogućnost. Ova izjava, u koju tim prilikom obilaska 28.2.2023. godine nije imao uvid, nije u skladu sa navodima koje je tog dana podnositac pritužbe naveo predstavnicima Zaštitnika (vidi poglavlje 2.3.). Dalje, uvidom u dodatnu izjavu podnosioca pritužbe IZ-N 258/20 od 3.3.2023. godine, koja je sačinjena nakon završenih obilazaka predstavnika institucija Zaštitnika, podnositac pritužbe je izjavio da je soba higijenski i tehnički u dobrom stanju, da mu je ponuđeno da pređe u neke od soba sa manjim brojem lica u istima, te da on ne želi da mijenja sobu.

23. U odnosu na navode koji se odnose na zdravsvenu zaštitu u dijelu da podnositac kod sebe u sobi ima tablete Tricate za krvni pritisak, Zaštitnik podsjeća na Uputstvo o zdravstvenoj zaštiti zatvorenika (zatvorenika i pritvorenika) koji propisuje da dijeljenje peroralne i preteralne terapije vrši dežurni medicinski tehničar u organizacionim jedinicama UIKS-a po prethodno utvrđenom redoslijedu, a na osnovu terapijske liste. Dakle, mogućnost da pritvorenik kod sebe zadrži terapiju u sobi nije predviđena podzakonskim aktima koje u UIKS-u primjenjuju.

24. Uvidom u dostavljenu medicinsku dokumentaciju, utvrđeno je da podnositac pritužbe dobija adekvatnu supstituciju, odnosno da isti dobija propisanu terapiju ujutru i uveče, kao i ostalu propisanu terapiju, te da se terapija ordinira u tačno određeno vrijeme. Dakle, detaljnim uvidom u medicinsku dokumentaciju, Zaštitnik zapaža da se terapija ordinira podnosiocu pritužbe.

25. Sagledavajući nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke YY K.br.615/22, Zaštitnik zapaža da je u konačnom konstatovano da podnositac pritužbe boluje od hroničnih oboljenja koja su sumarno teško i

³ CPT standardi CPT/Inf (2015)

⁴ https://www.ombudsman.co.me/img-articles_npm/129/izje--taj%20o%20obilasku%20istra--nog%20zatvora%20u%20podgorici.pdf

⁵ https://www.ombudsman.co.me/docs/1654759808_30052022_preporuka_uiks.pdf

⁶ "Službeni list Crne Gore", br. 042/12 od 31.07.2012. godine;

⁶ https://www.ombudsman.co.me/docs/1654759808_30052022_preporuka_uiks.pdf

trajno narušila zdravstveno stanje podnosioca pritužbe, te da u dostavljenoj dokumentaciji nema podataka o vrsti tumora kako je to pritužbom predstavljeno.

Iz dostavljene dokumentacije, Zaštitnik zapaža da je podnositelj pritužbe bolnički liječen 20. – 25.12.2022. godine na odjeljenju za ortopediju u KCCG, kada mu je i izvedena operativna intervencija uklanjanja tumorozne promjene u predjelu desnog femura, te da je dalje 26.12.2022. godine od strane KCCG data uputnica za patološko-histološki pregled kada je i poslat nalaz na uzrokovanje.

Takođe, Zaštitnik zapaža da je nakon te intervencije, u otpusnoj listi konstatovano da je pacijent dobrog opštег stanja i da se opušta u stacionar UIKS-a, iz čega proizilazi da se lice može adekvatno zbrinuti u stacionaru u UIKS-u. Konstatovano je i da treba nastaviti sa započetom fizikalnom rehabilitacijom kao i da je data terapija podnosiocu pritužbe. Dalje, uvidom u karton date terapije, utvrđeno je da su evidentirani datumi kada je lice previjano odnosno kada mu je data terapija, kao i datum kada je lice vodjeno na kontrolu u KCCG.

26. Iz dostavljene dokumentacije od strane UIKS-a, Zaštitnik primjećuje da su zdravstvena služba UIKS-a ordinira neophodnu terapiju koja se odnosi na konstatovane bolesti podnosioca pritužbe, posebno fizikalnu terapiju koja je data u otpusnoj listi nakon operativne intervencije uklanjanja tumorozne primjene u predjelu desnog femura, što se utvrđuje uvidom u izvještaje ljekara specijaliste fizijatra u UIKS-u.

27. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, Zaštitnik je neosporno utvrdio da je soba prilikom obilaska predstavnika institucije Zaštitnika, u kojoj boravi podnositelj pritužbe bila prenatrpana kada je u pitanju lični prostor pritvorenika. Međutim, Zaštitnik podsjeća i na činjenicu da je soba nakon određenog perioda, bila rasterećena manjim brojem lica u istoj, da je podnosiocu pritužbe bilo ponudjeno da bude premješten u drugu sobu sa manjim brojem lica, koji je tu mogućnost odbio, naglašivši da je zadovoljan sobom u kojoj boravi odnosno da je smanjen broj lica u istoj.

28. Polazeći od navedenog, činjenice da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ustanovljena u cilju uspostavljanja i promovisanja dobre uprave i vladavine prava, odnosno radi zaštite ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava, Zaštitnik daje

P R E P O R U K U

Upravi za izvršenje krivičnih sankcija:

- a) da broj kreveta u sobama upodobi u odnosu na kvadraturu, a u skladu sa standardima Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) i Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore će ispunjenje date preporuke pratiti u kontinuitetu.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović

Dostavljeno:

- podnosiocu pritužbe;
- Upravi za izvršenje krivičnih sankcija;
- a/a.